

patho & Nursing care

สรุปโรคและการพยาบาล

เล่ม 2

By :Laliin Nurse
ลิ่งลิ้น

Patho & Nursing care (สรุปโรคและการพยาบาล) เล่ม 2

ชื่อหนังสือ : Patho & Nursing care (สรุปโรคและการพยาบาล) เล่ม 2

ผู้เขียน : Laliin Nurse

E-book Published : มกราคม 2569

จำนวน : 91 หน้า

๑สงวนสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558 ห้ามทำการคัดลอก
เลียนแบบ หรือดัดแปลงเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งของงานเขียนนี้ รวมทั้งการจัดเก็บ
ถ่ายทอด สแกน บันทึก ถ่ายภาพ ไม่ว่าในรูปแบบหรือวิธีการใดๆในกระบวนการ
อิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น

คำนำ

หนังสือ “Patho & Nursing care “ เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ครอบคลุมและเข้าใจง่าย เหมาะสมสำหรับนักศึกษาพยาบาลในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเกิดโรค (Pathology) และแนวทางการพยาบาลที่สอดคล้องกับสภาพผู้ป่วยในแต่ละโรค

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ได้อธิบายเกี่ยวกับ พยาธิสภาพของการเกิดโรค สาเหตุ การวินิจฉัย อาการและอาการแสดง พร้อมทั้งแสดงเป็นแผนภาพและตารางสรุปเพื่อเสริมความเข้าใจ

โดยคณะผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ แหล่งข้อมูลวิชาการและทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ เสริมสร้างพื้นฐานความรู้ให้แก่นักศึกษาพยาบาลทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ รวมถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้และยินดีรับคำแนะนำจากผู้อ่านทุกท่านเพื่อการปรับปรุงในครั้งต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๒
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะลิ่มเลือดอุดตันในปอด (PE)	1-2
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะลิ่มเลือดอุดตันในหลอดเลือดดำส่วนลึก (DVT)	3-4
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายตีบตัน (PAD)	5-6
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะหายใจล้มเหลว (ARDS)	7-8
พยาธิสภาพและการพยาบาลของกลุ่มอาการกิลแลง-บาร์เร (GBS)	9-10
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคพาร์กินสัน (Parkinson's disease)	11-12
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคไข้เลือดออกเด็งกี (Dengue fever)	13-14
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคมาลาเรีย (Malaria)	15-16
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคไข้หวัดใหญ่ (Influenza)	17-18
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคอีสุกอีใส (Chickenpox)	19-20
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคฉี่หนู (Leptospirosis)	21-22
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะน้ำท่วมปอด (Pulmonary edema)	23-24
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะน้ำในเยื่อหุ้มปอด (Pleural effusion)	25-26
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะหลอดเลือดแดงใหญ่โป่งพอง (Aortic aneurysm)	27-28
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคเยื่อบุหัวใจอักเสบ (Endocarditis)	29-30
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคต้อหิน (Glaucoma)	31-32
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคต้อกระจก (Cataract)	33-34
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคไซนัสอักเสบ (Sinusitis)	35-36
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคทอนซิลอักเสบ (Tonsillitis)	37-38
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคน้ำในหูไม่เท่ากัน (Meniere's disease)	39-40
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคไขมันในเลือดสูง (DLP)	41-42
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะเยื่อหุ้มหัวใจอักเสบ (Pericarditis)	43-44
พยาธิสภาพและการพยาบาลของการติดเชื้อใต้ผิวหนัง (Cellulitis)	45-46
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะเลือดเป็นกรดจากคีโตน (DKA)	47-48
พยาธิสภาพและการพยาบาลของแผลไหม้ (Burn)	49-50

เรื่อง	หน้า
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะติดเชื้อในกระแสเลือด (Sepsis)	51-52
พยาธิสภาพและการพยาบาลของแผลกดทับ (Pressure Ulcer)	53-54
พยาธิสภาพและการพยาบาลของเลือดออกในทางเดินอาหารส่วนต้น (UGIB)	55-56
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะความดันในช่องกล้ามเนื้อสูง (Compartment Syndrome)	57-58
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะกล้ามเนื้อฉีกขาด (Muscle Strain)	59-60
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะโซเดียมในเลือดต่ำ (Hyponatremia)	61-62
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะโซเดียมในเลือดสูง (Hypernatremia)	63-64
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะโพแทสเซียมในเลือดต่ำ (Hypokalemia)	65-66
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะโพแทสเซียมในเลือดสูง (Hyperkalemia)	67-68
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน (AGE)	69-70
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคลำไส้แปรปรวน (IBS)	71-72
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคถุงผนังลำไส้อักเสบ (Diverticulitis)	73-74
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคไส้ติ่งอักเสบ (Appendicitis)	75-76
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคริดสีดวงทวาร (Hemorrhoid)	77-78
พยาธิสภาพและการพยาบาลของการตั้งครรภ์นอกมดลูก (Ectopic pregnancy)	79-80
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะครรภ์เป็นพิษ (Preeclampsia)	81-82
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคซึมเศร้า (MDD)	83-84
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคอารมณ์สองขั้ว (Bipolar Disorder)	85-86
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคจิตเภท (Schizophrenia)	87-88
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะช็อก 4 ประเภท (Shock)	89-91

ภาวะลิ่มเลือดอุดตันในปอด (Pulmonary Embolism)

สาเหตุ	นอนนาน, ผ่าตัด, กระดูกหัก, ตั้งครุฑ, ยาคุมกำเนิด, ภาวะเลือดข้น
อาการ	หายใจเหนื่อยเฉียบพลัน, เจ็บหน้าอก (Pleuritic chest pain), เชื้อหวัด, ชีพจรเร็ว, หายใจเร็ว, กระสับกระส่าย
การวินิจฉัย	ประวัติและอาการทางคลินิก, CXR, EKG, D-dimer, CTPA, ABG
การพยาบาล	- ประเมินอาการและอาการแสดง *หายใจเหนื่อยเฉียบพลัน, เจ็บหน้าอก, เชื้อหวัด, ชีพจรเร็ว, หายใจเร็ว *กระสับกระส่าย, ซึม, หหมดสติ (กรณีรุนแรง) - ดูแลให้ออกซิเจนตามแผนการรักษา---หากรุนแรงเตรียม on ET-Tube - Record V/S, Oxygen Saturation - ดูแลให้ยาตามแผนการรักษาและสังเกตอาการข้างเคียง *ยาละลายลิ่มเลือด---Alteplase (tPA) หากไม่มีข้อห้าม *ยาต้านการแข็งตัวของเลือด---Heparin, Warfarin (Obs. Bleeding) - ติดตามผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ---PT, PTT, INR - ดูแลจัดท่านอน Semi-Fowler's position เพื่อช่วยให้หายใจสะดวก - ดูแลนอนพักบนเตียงเพื่อป้องกันลิ่มเลือดอุดตันเพิ่ม---ในระยะเฉียบพลัน - แนะนำห้ามนวดขาที่สงสัยว่ามีพยาธิสภาพเพื่อป้องกันลิ่มเลือดหลุด - แนะนำให้หลีกเลี่ยงการเบ่งถ่าย---เสี่ยงลิ่มเลือดหลุด - ส่งเสริมการเคลื่อนไหวขาหลังพ้นระยะเฉียบพลัน---ป้องกัน DVT - ประเมินและส่งเสริมภาวะโภชนาการ *ดูแลให้รับประทานอาหารที่มีโปรตีนเพียงพอ *แนะนำให้ดื่มน้ำอย่างเพียงพอ (หากไม่มีข้อห้าม)---ป้องกันเลือดข้น *แนะนำให้รับประทานอาหารที่มีกากใย---ป้องกันท้องผูก *หลีกเลี่ยงอาหารที่มี Vitamin K ในผู้ที่ใช้ยา Warfarin---ผักใบเขียว - ให้ความรู้เรื่องการดูแลตัวเอง *แนะนำสังเกตอาการที่ควรพบแพทย์ *ปรับพฤติกรรมเพื่อป้องกันการเกิดซ้ำ---เลี่ยงการนั่งนาน, ควบคุม น้ำหนัก, งดสูบบุหรี่/แอลกอฮอล์ - เฝ้าระวังและสังเกตภาวะแทรกซ้อน *Hypoxemia---หายใจหอบเหนื่อย, Cyanosis, ชีพจรเร็ว, สับสน *Pulmonary Infarction---เจ็บหน้าอก, ไอเสมหะปนเลือด, เสียงหายใจลดลง *Right HF---ขาบวม, ท้องมาน้ำ, JVD *Pulmonary Hypertension---เหนื่อยง่าย, หายใจไม่เต็ม, ขาบวม *Cardiogenic Shock---BP drop, ชีพจรเบา, เหงื่อแตก, หหมดสติ

ภาวะลิ่มเลือดอุดตันในหลอดเลือดดำส่วนลึก (Deep vein Thrombosis)

สาเหตุ	เคลื่อนไหวน้อย, ผ่าตัด, อุบัติเหตุ, การตั้งครรภ์, ไข้ยาคุมกำเนิด, CA
อาการ	ขาปวด บวม แดง ร้อน , ตั้งโดยเฉพาะเวลาขยับขา
การวินิจฉัย	Human's sign positive, D-dimer, Coagulation, Venous Doppler Ultrasound
การพยาบาล	- ประเมินอาการและอาการแสดง *ขาบวม แดง ร้อน (มักบวมข้างเดียว) *Human's sign positive, ปวดตึงโดยเฉพาะเวลาขยับขา *ประเมินภาวะ PE---หายใจเหนื่อยเฉียบพลัน, เจ็บอก, กระสับกระส่าย - Record V/S - ดูแลวัดรอบขาทั้ง 2 ข้างเพื่อเปรียบเทียบกับอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง - ดูแลนอนพักบนเตียงจนกว่าจะไต่ยาด้านการแข็งตัวของเลือดเพียงพอเพื่อป้องกันลิ่มเลือดไปอุดตันปอด - ดูแลจัดท่านอนยกขาสูงเพื่อลดอาการบวมและช่วยให้การไหลเวียนเลือดดีขึ้น - ดูแลให้ยาตามแผนการรักษาและสังเกตอาการข้างเคียง *ยาด้านการแข็งตัวของเลือด---Heparin, Warfarin (Obs. Bleed) *แนะนำเรื่องการให้ยาต่อเนื่องห้ามหยุดยาเอง - ติดตามผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ---PT, PTT, INR - แนะนำและส่งเสริมการไหลเวียนเลือด *หลังพ้นระยะเฉียบพลันกระตุ้นให้ขยับขาหรือเดินให้เร็วที่สุด *ใส่ถุงน่องรัดขาหลังการผ่าตัดหรือเมื่อแพทย์อนุญาต *แนะนำการบริหารเท้า---หมุนข้อเท้า, ดันปลายเท้า ขึ้น-ลง - ประเมินและส่งเสริมภาวะโภชนาการ *ดูแลให้รับประทานอาหารที่มีโปรตีนสูง *แนะนำให้ดื่มน้ำอย่างเพียงพอ (หากไม่มีข้อห้าม)---ป้องกันเลือดข้น *หลีกเลี่ยงอาหารที่มี Vitamin K ในผู้ให้ยา Warfarin---ผักใบเขียว - ให้ความรู้เรื่องการดูแลตัวเอง *แนะนำสังเกตอาการที่ควรพบแพทย์ *ปรับพฤติกรรมเพื่อป้องกันการเกิดซ้ำ---ขยับร่างกายบ่อยๆ, เลี่ยงการนั่งนาน, ควบคุมน้ำหนัก, งดสูบบุหรี่/แอลกอฮอล์ - เฝ้าระวังและสังเกตภาวะแทรกซ้อน *Pulmonary Embolism---หายใจเหนื่อยเฉียบพลัน, เจ็บอก, เสียชีวิต *Post-thrombotic syndrome---ขาบวมเรื้อรัง, ปวด/หนักขา *Recurrent DVT---ขาบวม, ปวดซ้ำๆ บริเวณเดิม